

Eva Frantz

– suomenruotsalaisten oma pieni dekkarikuningatar

Eva Frantz voitti Vuoden johtolanka -palkinnon poliisiromaanilla *Kahdeksas neito*. Se on toinen osa rikospoliisi Anna Gladista kertovaa sarjaa.

Helsingin Kannelmäessä asunut Eva Frantz luki dekkareita jo lapsena. Tutuiksi tulivat niin Totte Svensson -kirjat kuin Enid Blytonin sarjat *Viisikko*, *Kvartetten (Seikkailu)* ja erityinen suosikki *Hemliga sjuan (SOS)*. Dekkarien ohella häntä kiinnosti fantasia, kuten C. S. Lewisin *Narnia*-sarja. Astrid Lindgrenin koko tuotanto oli lapsuuden lempilukemista.

”Joka lauantai vietettiin kirjakaupassa”, Frantz muistelee lapsuuttaan. ”Varsinkin Akateemisessa lastenosasto oli oikein marmoriluola rullaportaiden alla. Vanhemmat jättivät minut sinne ja menivät katsomaan omia kirjojaan. Istuin mielelläni siellä lukemassa.”

Frantzin suvussa ei ole kaunokirjailijoita, mutta hän on ollut aina kiinnostunut tarinoista. Kun koulussa ainekirjoituksen valmiina otsikkona oli Kesälomani, Frantz sepitti itselleen kuvitteellisen Putte-nimisen kaksoisveljen kanssa vietetyn loman. Sen verran hauskoja ja vetäviä tarinoita Frantz kirjoitti jo lapsena, että opettaja luki niitä luokan edessä ääneen. ”Jumpassa oli hankalampaa, mutta tässä saatoin loistaa”, Frantz naurahtaa.

Frantzin nuoruudessa kirjoittamiskoulutusta oli niukasti tarjolla. ”Mietin, mitä voisin opiskella, että saisin kirjoittaa.” Hän päätyi opiskelemaan journalistiikkaa Helsingin yliopiston Svenska social- och kommunalhögskolanissa. Opintojen ohessa Frantz kirjoitti palkintojakin saanutta

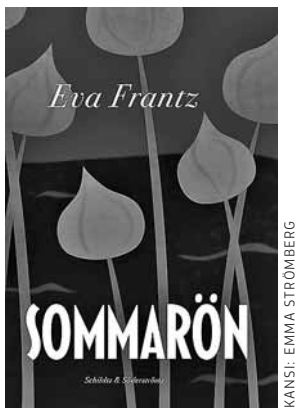
KANSI: EMMA STROMBERG

blogia. ”En tiedä, olisiko minusta tullut kirjailijaa, ellei minulla olisi ollut blogia. Kirjoitin siihen melkein joka päivä jotain hauskaa.”

Ensimmäinen työpaikka löytyi Yleisradiosta. Frantz pääsi ruotsinkieliseen Radio Vegaan ja huomasi nauttivansa radiotoimittajan työstä. Hän tuli tunnetuksi Euroviisu-selostuksista ja viisuja käsittelevistä oh-

KUVAT: KIRSI MÄENPÄÄ

☺ Karin Erlandsson ja Eva Frantz Helsingin kirjamesseilla kustantajansa osastolla syksyllä 2016.

jelmista. Frantz on kirjoittanut Ylelle jännityskuunnelman *Klassfesten* (2018).

Tie suomenruotsalaiseksi jännityskirjailijaksi

Monika Fagerholmin vetämä käsikirjoituskurssi oli Frantzin kirjailijanuralle ratkaiseva tekijä. Kuukausittaiset deadlinet pakottivat kirjoittamaan säännöllisesti. Fagerholmin oivaltava palaute auttoi Frantzia kehittämään tekstejään. Kurssin aikana syntyi esimerkiksi reilut sata sivua

tekstiä Bruno-pojasta. Esikoisromaanin *Sommarön* (2016) oli myös kurssin antia.

”Aina aikaisemmin pitkät tekstit olivat jääneet minulta kesken, vaikka olin aikonut kirjoittaa kirjan. Kun ensimmäinen käsikirjoitus oli vihdoin valmis, tunne oli mahtava: minä tein sen, kirjoitin kokonaisen kirjan!”

Sommarön sai innostuksen saaristossa vietetystä kesälomasta. Se kertoo vakuutusyhtiön henkilökunnan kesänviettopaikasta, joka sijaitsee Porkkalan saaristossa. Jännitys kiristyy saarella, kun sinne laskeutuu sumu eivätkä älypuhelimet toimi. Asetelma kytkee teoksen suljetun paikan arvoitusdekkarin greenen.

Suomessa ruotsiksi kirjoittavalla kirjailijalla oli vähän vaihtoehtoja kustantajan suhteen, käytännössä vain Schildts & Söderströms. Fagerholmin kannustamana Frantz lähetti käsikirjoituksen sinne. Toinen mahdollisuus olisi ollut lähettää teos ruotsalaisille kustantajille, mutta siellä tarjontaa on todella paljon.

Iloiseksi yllätykseksi Frantz sai jo kuukauden kuluttua tiedon, että romaani julkaistaan. Hän oli osunut juuri sopivaan rakoon, sillä S&S oli käynnistelemässä dekkarien julkaisemista Karin Erlandssonin romaanin *Missdåd* (2016) myötä.

Anna Glad saapuu estradille

Toinen romaani *Blå villan* (2017) syntyi, kun Frantz yhdisti Bruno-pojan ja kirjoituskurssin loppuvaiheessa syntyneen poliisihahmon Anna Gladin. Brunon äiti on pitänyt suosittua blogia, johon on ilmestynyt uhkaavia kommentteja. Kun pikkupoika löydetään yksinään harhailemasta ja äiti vakavasti pahoimpideltynä, Gladilla on ratkottavana kiperä rikos, jonka ratkaiseminen edellyttää netti-maailmaan tutustumista.

Romaani nosti Frantzin suomenkielisten lukijoiden tietoisuuteen, kun se ilmestyi nopealla aikataulul-

la suomeksi nimellä *Sininen huvila* (2017). Kirjailija antaa auliisti tunnustusta suomentajalleen Ulla Lempiselle: ”Hän sai hyvin kiinni teoksen kielen sävystä.”

Anna Glad jatkoi tutkimuksiinsa romaanissa *Den åttonde tårnan* (2018), jonka suomennos sai nimekseen *Kahdeksas neito* (2018). Siinä avantouintia harrastava kansanopiston opettaja löydetään kuolleen avannosta. Glad kollegoineen joutuu selvittämään, onko kyseessä murha. Tapahtumien juuret ulottuvat 1980-luvulla toimineeseen ongelmaluokkien sisäoppilaitokseen. Takautumajaksoissa pistäydytään sinne joutuneen tytön ajatuksiin.

”Sisäoppilaitos on samannäköinen kuin Ruotsissa sijaitseva Biskops Arnön kirjailijakoulu, jossa kävin seminaarissa. Kirjan opiskelijoiden asunnot on otettu suoraan sieltä.” Muitakin inspiraation lähteitä on: ”Kuuntelen paljon true crime -podcasteja. Niiden kautta tuli aineksia kirjaan.”

Hahmot taas voivat putkahtaa mieleen missä tahansa. ”Olin ehkä metrossa, kun ärsyttävä poliisi tuli vain mieleen. Ajattelin, että hyi, hirveä tyyppi. Onko minun pakko kirjoittaa hänestä?” Kirjaan mies päätyi aiheuttamaan kiusaa Anna Gladille. Frantz paljastaa myös lainaavansa hahmoille nimiä Merri Vikin *Lotta*-lastenkirjasarjasta.

Juoni syntyy kirjoittamalla

”Juoni rakentuu samaan aikaan, kun kirjoitan. Yleensä tiedän, miten kirja alkaa ja miten se loppuu. Sen sijaan aluksi en aina tiedä, kuka on syyllinen. Se saattaa selvitä vasta loppusuoralla.” Dekkarin dramaturgian Frantz arvelee oppineensa lukemalla dekkareita, esimerkiksi Agatha Christietä ja Maria Langia.

Eva Frantz kertoo kirjoittavansa melko valmiita teoksia. Hän kehuu silti kustannustoimittaja Myrika Ekboomin panosta kirjan viimeistelys-

sä. ”Hän lukee tekstin ja kertoo, onko se looginen ja puuttuuko siitä jotakin. Vasta sen jälkeen uskallan antaa tekstin muillekin luettavaksi.” Hyvä esilukija on Frantzin äiti, dekkarien suurkuluttaja: ”Hän sanoo, jos jokin ei toimi tai jos teksti on liian monimutkaista.”

Kolmatta Anna Glad -romaanin varten Frantz on hahmotellut ensimmäistä kertaa etukäteen synopsisista. Sen työnimi on *Cyckelvägen* (”Pyörätie”). ”Kirjassa tulee olemaan vauvoja, lastenrattaita ja talo, joka uhkaa

© Vanhempi konstaapeli Teemu Mäkelä Helsingin poliisilaitokselta ikuisti voittajan sormenjäljen palkintodiplomiin tutussa Johtolanka-seremoniassa.

Eva Frantz

(s. 1980)

- 2016 **Sommarön**
- 2017 **Blå villan** (*Sininen huvila*, 2017)
- 2018 **Den ättonde tärnan** (*Kahdeksas neito*, 2018)
- 2018 **Hallonbacken** (suomennostulossa)

Kaikki teokset on julkaissut Schildts & Söderströms.

maanin”. ”Mikä voisi olla oikeampaa kirjallisuutta kuin dekkarit, joissa on elämää ja kuolemaa ja rakkautta?” Frantz kysyy huvittuneena.

Frantzin poliisiromaanit ovat saaneet pehmodekkarin (”cozy crime”) leiman. Anna Glad -kirjoissa on toki paljon ihmissuhteita mutta myös kohtalaisen rankkoja teemoja kuten nettivihaa tai nuorten seksuaalista hyväksikäyttöä. ”Dekkarien kautta voi nostaa tosi isoja ja tärkeitä aiheita”, Frantz toteaa. Dekkarien raaquudessa hän ei aio kilpailla toisten kirjailijoiden kanssa, vaikka kirjailijalle maistuvat rankemmatkin dekkarit ja George R. R. Martinin fantasiakirjallisuus.

Eva Frantz on ollut todella tyytyväinen kirjojensa myyntiin. ”Olen suomenruotsalaisille kuin oma pieni dekkarikuningatar”, hän sanoo hymyillen. Arvosteluja on ilmestynyt melkein kaikissa suomenruotsalaisissa lehdissä, ja suomenkieliset lukijat ovat pitäneet niistä. *Sininen huvila* ilmestyi pokkarina Lehtipisteen kautta ja päätyi R-kioskeihin Danielle Steelin teosten rinnalle. Siitä Frantz on ylpeä: ”Dekkarit ja pokkarit kuuluvat yhteen.”

Entä mitä Eva Frantz haluaisi vielä kirjoittaa? ”Kaikki sanovat, että minun pitäisi kirjoittaa Euroviisu-dekkari. Ehkä jossakin vaiheessa kirjoitan sen”, kirjailija vastaa nauraen. ■

jäädä uuden pyörätien alle. Sitten joku kuolee...”

Dekkarien ja lastenkirjojen arvostus

Frantzin neljäs romaani *Hallonbacken* (2018) nostaa päähenkilök-

si 1900-luvun alussa elävän nuoren Stinan. Ympäristönä on tuberkuloosiparantola, joissa tapahtuu kummia. Teosta voi luonnehtia lapsille suunnatuksi kauhuksi. *Hallonbacken* voitti yllättäen lapsiraadin äänestyksessä Runeberg Junior -palkinnon. Sen palkintotilaisuudesta palatessaan Frantz kuuli saaneensa Vuoden johtolangan – ensimmäisenä suomenruotsalaisena kirjailijana.

Frantz on kirjoittamassa toista lapsille suunnattua kirjaa, joka ei ole kuitenkaan jatkoa *Hallonbackenille*. ”Kirja sijoittuu oopperamaailmaan. Sitä varten olen lukenut Aino Acktén muistelmat. Ne olivat todella hauskoja.”

Paljon on puhuttu dekkarien ja lastenkirjojen aliarvostuksesta. Frantziltakin on kysytty kirjastossa, milloin hän aikoo kirjoittaa ”oikean ro-

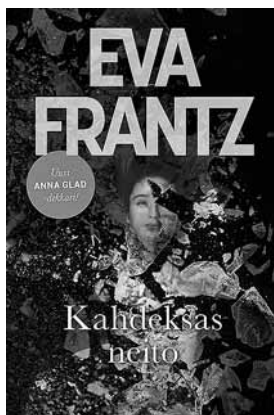
KANSI: EMMA STROMBERG

Palkintoraadin perustelut

Eva Frantzin romaani *Kahdeksas neito* (ruotsinkielinen alkuteos *Den åttonde tärnan*) kuvaa hienosti suomenruotsalaisen pikkukaupungin miljöötä. Tarinaa kuljetetaan hienovireisesti ja jouhevasti. Jännitys rakentuu hiljalleen ja ilman liiallista väkivaltaa. Kirjailija käyttää taitavasti eri aikatasoja luomaan jännitettä ja antamaan tarinalle syvyyttä.

Erityisen kiitoksen Frantz ansaitsee nuorten kuvaamisesta. Hän pystyy sukeltamaan nuorten ajatuksiin uskottavasti ja tarkastelemaan nuorten maailmaa herkkävaistaisesti. Vaikka kirjailija uskaltaa käsitellä seksuaalisen hyväksikäytön kaltaista rankkaa teemaa, teos on sävyllään lempeä eikä liian moralisoiva.

KANSI: EMMA STROMBERG

☺ Johtolanka-raadin jäsenenä kaksi vuotta toiminut arkkipiispa emeritus Kari Mäkinen iloisen voittajan seurassa palkintotilaisuudessa, joka järjestettiin Helsingissä Kansallisteatterin lämpiössä 5. maaliskuuta.

Kiinnostavat ja monipuoliset henkilöhahmot lisäävät teoksen viehätystä.

Ulla Lempisen suomennos on niin taitavaa työtä, että lukija unohtaa helposti lukevansa suomennettua kirjaa. Suomennoksesta voi aistia, että hän tavoittaa erinomaisesti alkuteoksen kielen sävyt.

Palkintoraatiin kuuluivat Helena Hyvärinen, Matti Järvinen ja Kari Mäkinen.

Dolores Redondo

sai ulkomaisen kunniakirjan

Suomen dekkariseura ry myöntää ulkomaisen jännityskirjallisuuden kunniakirjan 2019 **Dolores Redondolle** romaanista *Tämän kaiken minä annan sinulle* (Gummerus 2018; alkuteos *Todo esto de daré*, 2016).

Dolores Redondo Meira (s. 1969) on espanjalaisen tämänhetkisen rikoskirjallisuuden kansainvälisiä kärkinimiä. Hänen teoksiaan on myyty yksin Espanjassa yli 1,5 miljoonaa kappaletta ja niitä on käännetty useille kielille.

Tämän kaiken minä annan sinulle -kirjan päähenkilö on menestyvä kirjailija Manuel Ortigosa. Hän on juuri saamassa päätökseen uusimman romaaninsa, kun luova rupeama keskeytyy poliisin ovikellon soittoon. Manuel järkyttyy syvästi, sillä poliisi tuo kuolinviestiä. Manuelin aviopuoliso Álvaro Muñoz de Davila on menehtynyt autokolarissa kaukana kotoa. Manuelille selviää pian, että Álvaro on elänyt kaksoiselämää. Hän on opporikas markiisi ja ison viinitilan omistaja. Manuelin tuskaa ja epätoivoa lisää, että paikallinen, aristokratiaa inhoava poliisi Nogueira epäilee, ettei Álvaro kuolema olisikaan ollut onnettomuus vaan murha. Manuelin on itse selvitettävä, mitä todella tapahtui ja miksi Álvaro on pitänyt

GUMMERUS / AUTHOR'S ARCHIVE

syntyperänsä ja entisen elämänsä salassa.

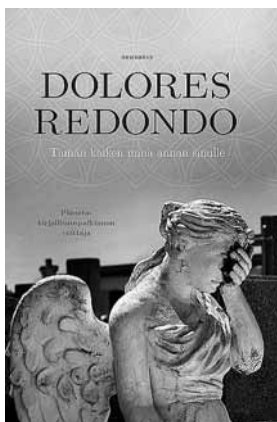
Kirja nappaa lukijansa heti, sillä Redondo osaa yhdistää Espanjan rikkaan eepin kerrontaperinteen jännittävään rikosjuoneen ja tarkkavaisuuteen psykologiseen tutkielmaan rakkaudesta, petoksesta ja anteeksiannosta. Galician Ribeira Sacra jylhät maisemat ja viininviljelyn ankaruus toimivat upeana vastakohtana rikostarinan pikkusieluisuudelle ja luokkavihalle. Lähes goottinen kauhu on läsnä Álvaro kotikartanossa ja sen matriarkassa, mutta kartanon ympärille Redondo on kuvannut kuin ver-

Ⓜ Dolores Redondo.

hoksi ihastuttavasti tuoksuvan garдениapuutarhan. Teos tutustuttaa suomalaisen lukijan Espanjaan, joka on muuta kuin aurinkorantoja. Redondon hieno romaani muistuttaa, kuinka tärkeää on, että jännityskirjallisuutta suomennetaan useista kielistä.

Redondon romaanin taitava suomentaja on Sari Selander ja kustantaja Gummerus.

Dolores Redondo aloitti oikeustieteen opinnot mutta siirtyi opiskelemaan gastronomiamia San Sebastianissa. Kirjailijanuransa hän aloit-

KANNEN KUVA: ISTOCKPHOTO

Tuire Malmstedtin

esikoisdekkari vuoden paras

ti novelleilla ja lastenkirjoilla. Ensimmäisen romaaninsa hän julkaisi 2009, ja Baskimaan murhat -trilogian ensimmäinen osa *El guardián invisible* ilmestyi 2013 (suom. *Näkymättömän vartija* 2015). Toinen osa *Legado en los huesos* myös 2013 (suom. *Luualltari* 2016) ja viimeinen osa *Ofrenda a la tormenta* 2014 (suom. *Myrskyyhri* 2016)

Baskimaan murhat -sarjan jälkeen ilmestynyt *Tämän kaiken minä annan sinulle* sai Espanjassa Premio Planeta de Novelan, suurimman yksittäiselle kirjalle annettavan kirjallisuuspalkinnon vuonna 2016. Redondo on ollut ehdolla myös CWA International Dagger Awardin saajaksi.

Kirjailijan kiitosviesti

Kunniakirjalla palkittu Dolores Redondo lähetti suomalaisen kustantajansa Gummeruksen kautta palkintotilaisuuteen sähköpostitse seuraavan kiitosviestin:

Hyvät ystävät, lukijat, tuomariston jäsenet. On kunnia saada palkinto maassa, joka on tunnettu erinomaisista kirjailijoistaan, joiden tuotantoa ja vinoa huumoria ihailen. Ihailen yli kaiken suomalaisten kirjailijoiden juurevaa identiteettiä ja uskollisuutta omille lähtökohdille. Tavoitteeni romaanissani *Tämän kaiken minä annan sinulle* oli nimenomaan löytää paikka moninaisuuden keskellä niin, että en sanoudu irti omista juuristani, jotka niin hyvässä kuin pahassa muodostavat meidän ominaislaatumme. Kiitos Gummeruksen toimituksen välle siitä, että toitte teokseni suomalaisille lukijoille, kiitos kirjakauppiaille ja journalisteille siitä, että tarjoatte näyteikkunan kirjailijan työlle, kiitos palkintoraadille, että tunnistitte ääneni – ja ennen kaikkea kiitos lukijoille, joita ilman mikään tästä ei olisi ollut mahdollista.

Dolores Redondo

KIRSI IMAENPÄÄ

Vuoden esikoisdekkari -kunniakirjan 2019 sai **Tuire Malmstedt** romaanistaan *Pimeä jää* (Myllylahti 2018).

Raadin perustelut

Tuire Malmstedtin teos *Pimeä jää* on ansiokas poliisiromaani, jonka rakenne on monitahoinen ja yllättävä, jopa genreä uudistava. Poliisien yksityiselämää hyödynnetään juonenkul-

jetuksessa taitavasti. Teoksen hahmot tuntuvat aidoilta ihmisiltä, eivät keinoitekoisilta henkilöihahmoilta.

Nykyhetken poliisitutkimuksen rinnalla kulkevat menneisyyteen sijoittuvat takautumat antavat teokseen oivallisen lisän, ja historiallinen tausta tuo syvyyttä henkilökuvain. Menneisyyden painon aistii koko ajan vahvasti. Lukija suorastaan odottaa, miten kirjailija sitoo tarinat yhteen lopussa. Siinä Malmstedt onnistuu hienosti.

Malmstedt käsittelee kirjassaan vakavaa aihetta: lapsen kuolemaa. Kirjailija ei kaihdakaan ihmismielen syvimpiin ja synkimpiin ajatuksiin ja tekoihin, mutta hän kuvaa kammottavien tekojen taustalla olevaa psykologista pohjaa analyttisesti. Jopa sarjamurhaajan tekoja voi ymmärtää, vaikka niitä ei hyväksyisikään. Synkästä pohjavireestä huolimatta kirjailija ei mässäile raakuuksilla vaan tarjoaa lukijalle vetävän ja ajatuksia herättävän tarinan.

